

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

کلام امیر علی علیه السلام آموزش مفاهیم نهج البلاغه

پایه یازدهم متوسطه دوم گروه با آسیب شنوایی

علی برادر

کلام امیر

معاونت آموزشی، پرورشی و تربیت بدنی

سال تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴

کلام امیر علی علیه السلام آموزش مفاهیم نهج البلاغه

پایه یازدهم متوسطه دوم گروه با آسبب شنوایی

معاونت آموزشی، پرورشی و تربیت بدنی

سال تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴

سازمان آموزش و پرورش استثنایی

سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور

کلام امیر

علی علیه السلام آموزش مفاهیم نهج البلاغه

پایه یازدهم متوسطه دوم گروه با آسیب شنوایی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	 مقدمه
۲	 آشنایی با نهج البلاغه
۴	 ساده زیستی
۶	 استکبار ستیزی و ایمان
۹	 تقویت روحیه خود باوری و اعتماد به نفس
۱۳	 منابع

نهج‌البلاغه گنجینه‌ای از سخنان زیبا و حکیمانه امام علی(ع) است؛ سخنانی که با گذشت قرن‌ها هنوز هم تازه و راهنمای زندگی ما هستند. در این کتاب، امام علی(ع) درباره موضوعاتی مانند دوستی، امانت‌داری، کارهای خوب و بد، عدالت و مهربانی با مردم صحبت کرده‌اند.

خدا را شکر می‌کنیم که فرصت داریم در کنار خواندن قرآن کریم، با کتاب گران‌قدر نهج‌البلاغه نیز آشنا شویم. سخنان امام علی (ع)، سرشار از دانایی، محبت و هدایت است و می‌تواند چراغ راه زندگی ما باشد. همان‌گونه که قرآن کریم راه درست بندگی و انسانیت را به ما نشان می‌دهد، نهج‌البلاغه نیز ما را با شیوه‌ی درست رفتار، گفتار و اندیشه آشنا می‌سازد.

امام علی (ع) نمونه‌ی کامل ایمان، عدالت و مهربانی است و اگر ما سخنان ایشان را بخوانیم و در زندگی خود به کار ببریم، می‌توانیم انسان‌هایی بهتر و خدادوست‌تر شویم.

نوجوانان عزیز! شما در بهترین دوران زندگی خود هستید؛ دورانی که می‌توانید دل و جانتان را با نور قرآن و کلام امام علی (ع) روشن کنید و آینده‌ای درخشان بسازید.

آشنایی با نهج البلاغه

پیامبر(ص) فرموده است: "زینت دهید مجالس خود را با یاد و نام امیرالمؤمنین علی(ع)".
امام علی(ع)، امام اول ما شیعیان است. امام علی (ع) کسی است که توسط پیامبر (ص) به عنوان برادر و جانشین خود معرفی شد. او الگوی مناسبی برای مسلمانان شد. و ما می توانیم از سخنان با ارزش ایشان در زندگی کمک بگیریم.

امام علی (ع) در طول عمر خود سخنان زیبا و دلنشینی برای مردم داشتند که یکی از دانشمندان بزرگ اسلام به نام شریف رضی که در سال ۳۵۹ هجری در بغداد به دنیا آمده بود به دلیل علاقه ی زیادی که به امام علی (ع) داشت در طول ۲۰ سال سخنان ایشان را جمع آوری کرد و در این راه سختی زیادی کشید و تصمیم گرفت سخنان امام علی (ع) را در یک کتاب به نام نهج البلاغه به مردم معرفی کند. بعضی از عالمان دینی به نهج البلاغه "آخ القرآن" یعنی برادر قرآن می گویند. یعنی همان طور که قرآن، کتاب آسمانی ما مسلمانان است و عمل کردن به دستورات آن موجب سعادت ما در دنیا و آخرت می شود، کتاب نهج البلاغه هم می تواند در کنار قرآن راهنمای خوبی برای ما انسان ها باشد.

معنای نهج البلاغه:

آیا می دانید نهج البلاغه به چه معناست؟ نهج البلاغه یک کلمه ی عربی است.

نهج یعنی: راه و روش

بلاغه یعنی: سخن روشن و واضح

نهج البلاغه یعنی راه و روش زیبا سخن گفتن و خوب حرف زدن.

نهج البلاغه همانند قرآن کریم، کلامی دلنشین و بی نظیر دارد.

۲

علی پیامبر

کلام امیر

آموزش مفاهیم نهج البلاغه پایه هفتم
متوسطه اول گروه با آسیب شنوایی

<https://linklick.ir/dl/hash/sHPsNdRDNU3Aa0z1>

کتاب نهج البلاغه دارای چند بخش است؟

شریف رضی در کتاب نهج البلاغه سخنان زیبایی امام علی (ع) را در سه بخش آورده است:

فصل اول: شامل خطبه ها یا سخنرانی های امام علی (ع) می باشد.

فصل دوم: شامل نامه های سیاسی - اخلاقی و نظامی می باشد.

فصل سوم: شامل حکمت ها یا جمله های کوتاه و پر معنی امام علی (ع) می باشد.

در نهج البلاغه درباره ی موضوعات مهمی صحبت شده از جمله :

- خداشناسی و ایمان

- نماز، دعا و بندگی

- اخلاق خوب و رفتار درست

- راستگویی و امانت داری

- عدالت، دوستی، علم و آگاهی

چرا باید نهج البلاغه را بخوانیم ؟

نهج البلاغه به ما کمک می کند:

- بهتر خدا را بشناسیم.

- رفتار خوب را یاد بگیریم.

- راه درست زندگی را پیدا کنیم.

- با مردم با ادب و احترام رفتار کنیم.

نهج البلاغه مثل یک چراغ است؛ راه درست زندگی را به ما نشان می دهد. هر چه نهج البلاغه را

بیش تر بخوانیم و با آن بیش تر آشنا شویم ، زیبایی هایش را بیش تر احساس می کنیم. مقام

معظم رهبری در این باره می فرمایند: "هر کس یک بار نهج البلاغه را بخواند می فهمد که چه

نکته های مفیدی دارد ، نهج البلاغه کتاب انسان سازی، تربیت و سعادت است. ..."

۳

علی برآمده

کلام امیر

آموزش مفاهیم نهج البلاغه پایه هفتم
متوسطه اول گروه با آسیب شنوایی

تجمل پرستی (۱) خطر بزرگی است که زندگی دنیا و آخرت ما را نابود می‌کند. در بعضی احادیث (۲) دنیا به دریایی تشبیه شده که هزاران هزار تشنه به سراغ آن رفته‌اند؛ اما هر قدر بیشتر از آب آن نوشیده‌اند، بیشتر تشنه شده‌اند و سرانجام در آن دریا با تشنگی غرق شده‌اند. ما هرگز نمی‌توانیم به تمام خواسته‌های خود در دنیا برسیم هرچه بیشتر به دنیا و تجملات آن علاقمند شویم حسرت و افسوس بیشتری می‌خوریم. پس چه زیباست که با وجود تلاش و کار برای داشتن یک زندگی خوب و راحت از علاقمندی به تجملات دوری کنیم که به راحتی آرامش را از ما خواهد گرفت و ما را همیشه در حسرت زندگی دیگران خواهد گذاشت. دانشمندان، مخترعان و همه افراد بزرگ تاریخ همیشه دنبال اهداف عالی خود بودند و هرگز به دنبال زینت و زیور دنیا نرفتند.

به دو نمونه از زندگی مردان بزرگ تاریخ ساز توجه کنید:

۱_ امام خمینی که رهبری انقلاب ما را بر عهده داشتند با ساده زیستی مثال زدنی خود، قلب بسیاری از انسان‌های آزادیخواه را در سراسر دنیا با خود همراه کردند. زمانی که امام در پاریس بودند یک آمریکایی تازه مسلمان شده به منزل ایشان رفتند وقتی همراه دیگران وارد منزل شدند هنوز امام نیامده بودند. با دیدن سادگی منزلشان این فرد آمریکایی تا لحظه‌ای که امام وارد شدند گریه می‌کرد. باور نمی‌کرد رهبری با این همه طرفدار و با عظمت چنین زندگی ساده‌ای داشته باشند. هر کس امام را کمتر می‌شناخت وقتی به خانه ایشان می‌رفت از این همه سادگی تعجب می‌کرد و بسیار لذت می‌برد.

[۱] تجمل پرستی : علاقه بیش از حد به تشریفات و تجملات

[۲] احادیث: جمع حدیث، روایت‌های امامان

۲_ گاندی هم مرد بزرگی بود که توانست ملت بزرگ هند را از زنجیر اسارت رها کند. اگر او ساده زیست نبود، اگر به دنبال دنیا و خواسته‌های آن بود، هرگز نمی‌توانست چنین تاثیری در دل‌های مردم داشته باشد و چنین رهبری بزرگی را به عهده گیرد و موفق شود. امام علی علیه السلام که رهبر تمام آزادگان جهان است بسیار ساده زندگی می‌کردند و ساده زیستی را سرچشمه آسایش و پیشرفت می‌دانستند و شیعیان خود را به این صفت که گاهی آن را به (قناعت) نیز یاد کرده‌اند دعوت می‌نمودند.

در جایی فرمودند: به خدا سوگند اینقدر این پیراهن خود را وصله زده‌ام که از کسی که آن را وصله می‌کند خجالت می‌کشم. و در جای دیگری فرمودند: خداوند مرا رهبر مردم قرار داد و بر من واجب کرده که درباره خودم و خوراک و پوشاکم مانند مردمان ضعیف و ناتوان عمل کنم تا اینکه فقیر از روش من پیروی کند و ثروتمند با ثروتش سرکشی و نافرمانی نکند و ادامه دادند: بدانید که امام شما از دنیای خود به دو لباس پاره، از خوردنی‌هایش به دو تکه نان اکتفا کرده است.

البته دین ما این حد از سادگی را از مسلمانان نخواست است؛ اما امام علی (ع) چون رهبر و پیشوای مسلمانان بودند در حد ضعیف‌ترین آنها زندگی می‌کردند که مردم با دیدن زندگی ایشان امیدوار و دلگرم شوند و از زندگی خود خجالت نکشند.

روش این امام بزرگوار بهترین روش در داشتن یک جامعه سالم و ساده است چرا که مردم راهی را در پیش می‌گیرند که مسئولین جامعه رهرو آن باشند و تا مسئولین جامعه ساده زیست و به دور از تجملات نباشند، جامعه به این سمت حرکت نخواهد کرد.

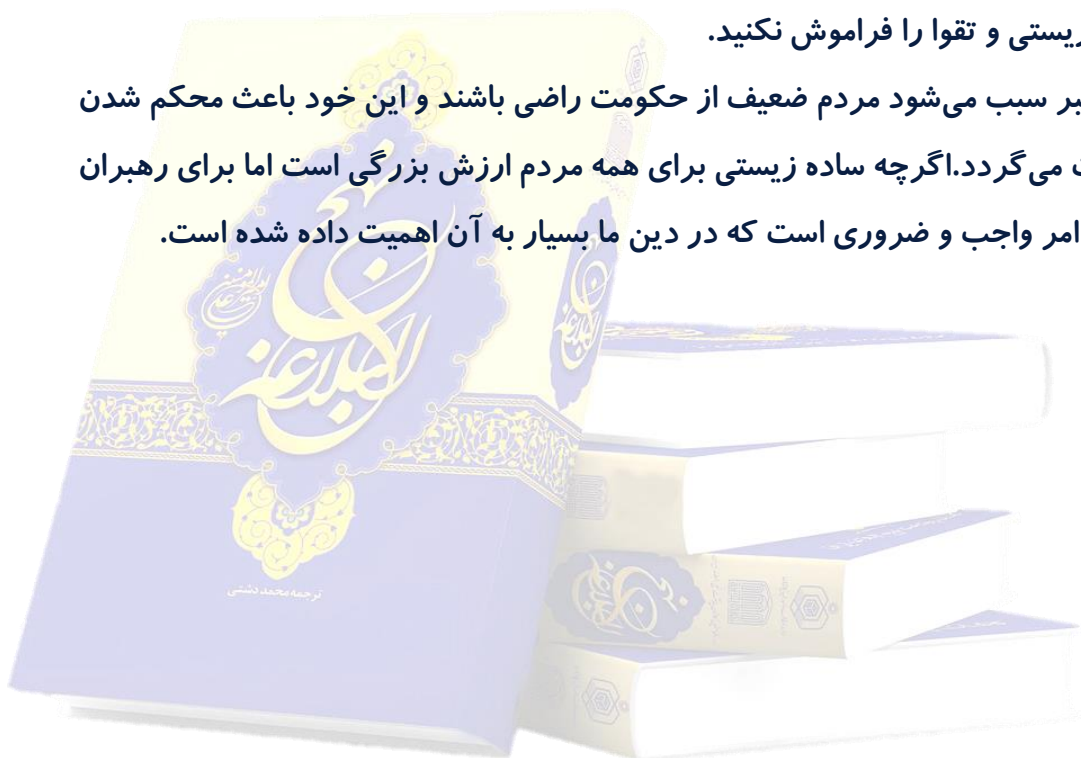

امام علی علیه السلام می‌فرمایند: « مردم به حاکمان خود شبیه‌ترند تا به پدرانشان.» و این جمله به تنهایی تاثیر بسیار زیاد رفتار، اخلاق و سبک (روش) زندگی مدیران و مسئولین را بر مردم نشان می‌دهد.

امام علی علیه السلام با وجود وظایف بسیار مهمی که بر دوش داشتند همواره به ساده زیستی فرماندهان خود بسیار توجه می‌کردند و آنان را به این امر سفارش می‌نمودند. گاهی حتی برای شرکت در یک مهمانی تجملاتی آنان را توبیخ (سرزنش) می‌کردند و این نشان دهنده اهمیت این موضوع برای امامان بود. از جمله عثمان بن حنیف فرماندار بصره که وقتی امام متوجه شدند در یک میهمانی تشریفاتی شرکت کرده که همه مهمانان ثروتمند بوده‌اند و سفره رنگارنگی برایشان پهن کرده‌اند نامه‌ای به ایشان نوشتند و به شدت ناراحتی خود را از این کار ابراز کردند.

در قسمتی از این نامه آمده است هر کس باید در زندگی امام و رهبری داشته باشد که از او پیروی کند من از دنیا دو لباس کهنه و دو تکه نان برایم کافی است اگرچه انتظار ندارم مانند من زندگی کنید ولی ساده زیستی و تقوا را فراموش نکنید.

ساده زیستی رهبر سبب می‌شود مردم ضعیف از حکومت راضی باشند و این خود باعث محکم شدن پایه‌های حکومت می‌گردد. اگرچه ساده زیستی برای همه مردم ارزش بزرگی است اما برای رهبران و مسئولان یک امر واجب و ضروری است که در دین ما بسیار به آن اهمیت داده شده است.

در انتهای مطلب به چند فایده ساده زیستی رای جامعه و مردم اشاره می‌کنیم:

۱_ جامعه در اثر ساده زیستی افراد خود به استقلال می‌رسد و لازم نیست هرگز دست نیاز به سمت بیگانگان دراز کند و لذا خیلی زود پایه‌های آن محکم و پیشرفت آن دیده می‌شود.

۲_ یک فرد ساده زیست در زندگی شخصی خود هرگز به فقر و سختی نمی‌افتد و محتاج دیگران نمی‌شود و لذا با عزت و سربلندی زندگی می‌کند.

۳_ در سایه ساده زیستی آسایش و راحتی به دست می‌آید که گم شده انسان در طول تاریخ بوده است هرروزه می‌بینیم بسیاری از درگیری‌های خانوادگی طلاق‌ها، اضطراب‌ها و بیماری‌های عصبی سکنه‌ها و غیره نتیجه زندگی‌های پر از قسط و قرضی است که برای تامین تجملات به این سمت رفته است تجمل پرستی تا جایی پیش رفته که افراد برای نشان دادن خوشبختی خود از ماشین، خانه، سفرهای خارجی، وسایل لوکس و برند شخصی خود عکس و فیلم تهیه کرده و در فضای مجازی منتشر می‌کنند که این کار علاوه بر ایجاد ناامیدی از زندگی بین دوستان فرد منتشر کننده، به شدت نشانگر عقده‌های روانی در وی است.

چهارمین فایده ساده زیستی حفظ تقوا و داشتن زندگی سالم و دور از آلودگی است. وقتی نیازهای دل یک فرد زیاد می‌شود دیگر نمی‌تواند به درآمد و سطح زندگی خود قناعت کند و چه بسا برای به دست آوردن پول بیشتر و رسیدن به آرزوهای خود به راه‌های نادرست و غیر اخلاقی مثل رشوه‌گیری و دزدی و غیره کشانده شود..

استکبار ستیزی و ایمان

استکبار در لغت از ریشه « کبر » به معنی خود بزرگ بینی، غرور، گردن کشی (زورگویی) است و با تکبر هم معناست.

استکبار به این معناست که ما از اطاعت خداوند سرپیچی کنیم و در مقابل او و بندگانش گردن کشی نماییم.

اولین مستکبر تاریخ بشر، شیطان است که از فرمان خدای خود سرپیچی کرد و به حضرت آدم سجده نکرد و این بالاترین نوع تکبر است که کسی در برابر خدای خود نافرمانی و سرکشی کند. بنابراین استکبار یک صفت درونی است که در ذات بشر وجود دارد و می‌تواند به شکل‌های مختلف نمایان شود. اگر خود بزرگ بینی در ما افزایش یابد کم کم به جایی می‌رسیم که دیگران را از نظر مقام و جایگاه خوارتر و پایین‌تر از خود می‌دانیم و از روی تکبر و غرور خود را بالاتر تصور می‌کنیم و به همین خاطر به خودمان اجازه می‌دهیم از دیگران خواسته‌های غیر منطقی و زورگویانه داشته باشیم.

این حالت بیشتر برای کسانی پیش می‌آید که دارای موقعیت برتری از لحاظ مالی، اجتماعی، سیاسی، علمی و... هستند.

خداوند در قرآن گناه استکبار را از گناهان بزرگ دانسته آن را مقدمه‌ای برای انجام گناهان بزرگ‌تر شمرده است به طوری که مستکبران کم کم به جنایتکارانی تبدیل می‌شوند که عذاب بسیار سختی در انتظار آنها خواهد بود و لذا خداوند به دنبال آن امامان معصوم، همواره ما را به ایستادگی و مبارزه در برابر استکبار دعوت کرده‌اند چرا که در ایجاد ظلم، مظلوم هم مقصر است و اگر ظلم را نپذیرد و مبارزه کند ظلم گسترش پیدا نمی‌کند.

در تاریخ پرافتخار ایران بسیاری از مردان بزرگی که تا پای جان خود در برابر ظالمان ایستادگی کردند و تسلیم ظلم نشدند. در دنیای امروز می‌بینیم چگونه بعضی کشورها به خود اجازه می‌دهند در کارهای داخلی بقیه کشورها دخالت کنند، مردم بیگناه را می‌کشند، به حریم آنها تجاوز می‌کنند، اجازه پیشرفت و ترقی به آنها نمی‌دهند و هزاران رفتار زشت دیگری که اگر مردم دنیا با هم متحد می‌شدند و جلوی آنها می‌ایستادند هرگز زیاده خواهی آنها به این حد نمی‌رسید. امید که با قدم‌های تنها منجی عالم بشریت استکبار ریشه کن شود و ظلم و زورگویی جای خود را به برادری و صلح دهد. آن روزی که قیامت برپا شود و انانیتان را بشناسد.

تقویت روحیه خودباوری و اعتماد به نفس:

یکی از رمزهای بزرگ موفقیت، داشتن اعتماد به نفس است.

اعتماد به نفس به معنای خودباوری است. یعنی تکیه به خود، باور داشتن خود، ایمان داشتن به توانایی‌های خود.

کسی که اعتماد به نفس ندارد نمی‌تواند از استعدادها و توانمندی‌هایش استفاده کند. همیشه از خود ناامید و محتاج دیگران است. در زندگی نمی‌تواند پیشرفت خوبی داشته باشد.

کلمه « عزت نفس » معنای نزدیک به اعتماد به نفس دارد. اما عزت نفس یعنی داشتن حس ارزشمندی. یعنی ما بدون نظر گرفتن توانایی، استعداد و شرایط خویش، خود را باور داشته باشیم و برای خود ارزش قائل باشیم. در این صورت در برابر سختی‌ها و مشکلات مقاوم و شکست ناپذیر می‌شویم. این ویژگی بسیار مهم به فرموده حضرت علی علیه السلام یکی از اساسی‌ترین عوامل رشد شخصیت در هر فرد است و توجه به آن خصوصاً در دوران کودکی به زیربنای سلامت شخصیت فرد و در بزرگسالی است.

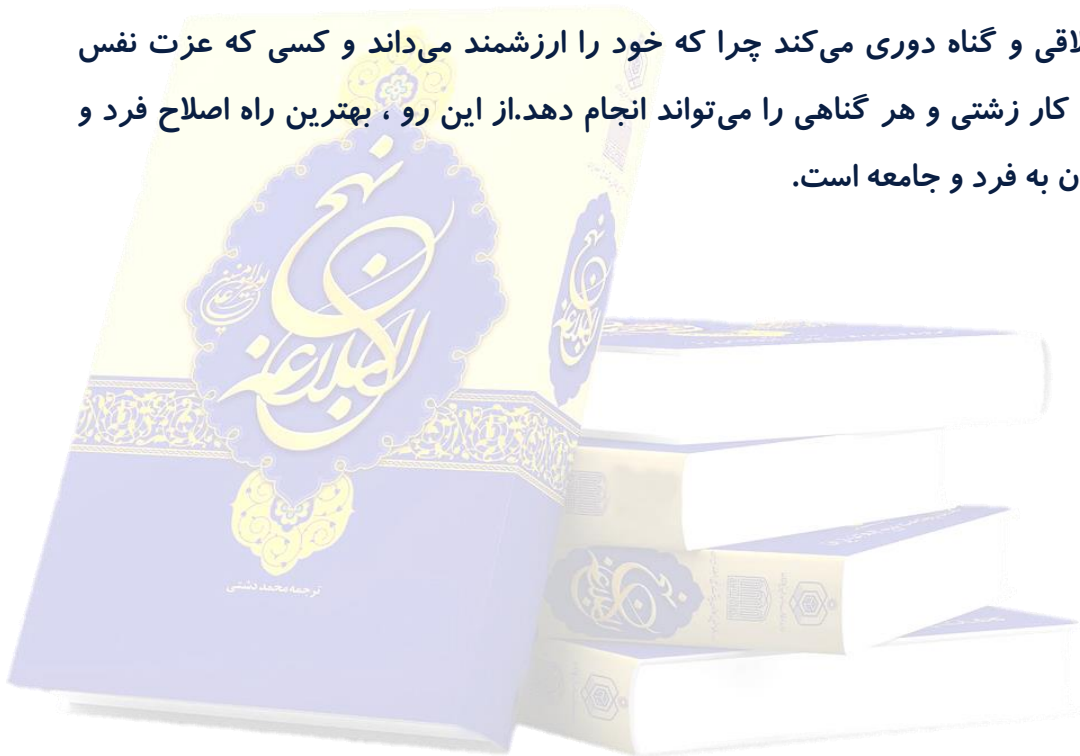
البته از آنجا که عزت از آن خداوند است. هر قدر فردی به خداوند نزدیک‌تر شود و از او اطاعت کند وجودش از عزت نفس سرشارتر خواهد شد.

حضرت علی (ع) می‌فرمایند: «آن کس که در سایه توکل و تکیه به خداوند عزت و بزرگی پیدا کند هیچ سلطان قدرتمندی نمی‌تواند او را ذلیل و خوار نماید.»

در دین ما و در کلام امامان ما به حفظ و افزایش عزت نفس خصوصاً در سایه ایمان به خدا تاکید فراوان شده است. تا جایی که امیرالمومنین می‌فرمایند: «جان‌های شما را بهایی جز بهشت جاودان نیست پس جز به آن نفروشیدش.»

منظور حدیث این است که ما نباید جان و روح خودمان را به خاطر نعمت‌های زودگذر دنیا درگیر کنیم. جان و روح ما به قدری ارزشمند است که فقط بهشت می‌تواند قیمت آن باشد. پس فقط درگیر آبادانی آخرت باشیم.

کسی که خود احساس عزت و کرامت نفس داشته باشد هرگز به خود اجازه هر کاری نمی‌دهد و از کارهای غیر اخلاقی و گناه دوری می‌کند چرا که خود را ارزشمند می‌داند و کسی که عزت نفس نداشته باشد هر کار زشتی و هر گناهی را می‌تواند انجام دهد. از این رو، بهترین راه اصلاح فرد و جامعه، عزت دادن به فرد و جامعه است.

امید آنگه با حفظ عزت نفس، انسان باطنی پاک و سر بلند باشیم.

۱۱

علی میرامیر

کلام امیر

آموزش مفاهیم نهج البلاغه پایه هفتم
متوسطه اول گروه با آسیب شنوایی

آزمون :

دانش آموز گرامی، روی لینک زیر بزن و به طور آنلاین در آزمون شرکت کن :

.

۱۲

علی برادر

کلام امیر

آموزش مفاهیم نهج البلاغه پایه هفتم
متوسطه اول گروه با آسیب شنوایی

- نهج البلاغه، سید شریف رضی ترجمه محمد دشتی. تهران: پیام عدالت. ۱۳۹۲
- نهج البلاغه، سید شریف رضی ترجمه عبدالمحمد آیتی. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی. ۱۳۷۸
- حکمت های نهج البلاغه جلد اول. محمد رضا هادی زاده. تهران: تابان. ۱۳۸۶
- واقعیت نگری در نهج البلاغه. بنیاد نهج البلاغه. تهران: تربیت ۱۳۷۰
- ولایت و رهبری در نهج البلاغه. مسلم قلی پور گیلانی. تهران: فروزش ۱۳۸۴
- گهر عمر . جواد محدثی. مشهد: آستان قدس رضوی ۱۳۸۷
- کتاب درسی تعلیمات دینی پایه ی یازدهم سال تحصیلی ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴

